

COVID-19 Aşısı Hakkında Böbrek Hastalığı Olanlara Yönelik Bilgilendirme ve Öneriler

COVID-19 Aşısı ile ilgili Kısa Bilgi

Ülkemizde ve dünyada yaygın olan COVID-19'un oldukça fazla etkilediği hasta grupları arasında böbrek hastalığı olan bireyler de vardır. Özellikle diyaliz hastaları (hemodiyaliz, periton diyalizi), böbrek nakilli hastalar, orta-ileri evre (evre 3-5) kronik böbrek hastalığı olan hastalarda COVID-19 çok daha şiddetli ve ölümcül olabilmektedir. Bu konuda yayımlanmış gerek ulusal, gerekse uluslararası çok sayıda çalışma vardır. Ayrıca, bağışıklık sistemini baskılayıcı ilaç kullanan diğer böbrek hastalarında (örneğin, glomerülonefritler) da, muhtemelen COVID-19 çok şiddetli seyretmekte ve hayati derecede riskli olabilmektedir. Türk Nefroloji Derneği'nin çeşitli böbrek hasta gruplarına yönelik COVID-19 ile ilgili bilgilendirme ve önerilerini web sayfamızdan (<http://www.nefroloji.org.tr/haber.php?id=283>) okuyabilirsiniz. COVID-19'un kesinleşmiş bir tedavisi yoktur. Bu nedenle maske, mesafe, hijyen şeklinde özetlenen önleyici yaklaşımlara mutlaka uyulması gerekmektedir. Öte yandan, toplumsal bağışıklığın sağlanması amacıyla dünyada ve ülkemizde aşı uygulaması başlamıştır.

Ülkemizdeki aşılama programı için, COVID-19'a maruz kalma, ağır geçirme, bulaştırma riskleri yanında hastalığın toplumsal yaşamın işleyişi üzerindeki olumsuz etkisi değerlendirilerek aşı uygulanacak gruplar belirlenmiş olup, bu gruplara sırasıyla uygulanmaktadır. T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen bu programla ilgili detaylı bilgileri <https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-77693/covid-19-asisi.html> adresinden öğrenebilirsiniz.

Biz burada böbrek hastalığı olan bireylere yönelik genel bilgi vermeyi amaçlamaktayız. Ancak bu bilgilendirme okunurken şu hususlar MUTLAKA akılda tutulmalıdır. Pandemi nedeniyle aşı geliştirme çalışmaları süratle yapılmaya çalışılmaktadır. Şu ana kadarki aşı çalışmalarına böbrek hastalığı olan bireyler veya bağışıklığı baskılanmış kişilerin dahil edildiğine veya bu hastalardaki aşının etkinliğine veya güvenilirliğine dair yayımlanmış veri yoktur. Ancak, yukarıda da değinildiği gibi, bazı böbrek hastalık gruplarında COVID-19'un çok şiddetli ve ölümcül olabildiği bilinmektedir. Bu bilgiler ışığında derneğimiz tarafından her bir ana böbrek hastalık grubu için çerçeve olarak hazırlanan önerilerimizi aşağıda sunduk. Genel prensip olarak, böbrek hastalığı olan bireylerin aşılama önerilmektedir. Ancak, her hastanın kendine özel farklı özellikleri olabilir. Ayrıca aşı ile ilgili bilgiler sürekli değişmektedir. Bu nedenle, tereddütü olan bireylerin hekimiyle görüşmesini, güncel bilgilendirmeleri takip etmelerini öneriyoruz.

Ülkemizde Hangi Çeşit Aşılar Vardır? Böbrek Hastalarında Bunun Bir Önemi Var mıdır?

Ülkemizde şu anda uygulanan aşı, inaktif bir aşıdır. Yani hastalığa neden olmayan, ancak bağışıklık yanıtı oluşturan etkisizleştirilmiş virüs içeren aşıdır. Bu nedenle, bağışıklığı baskılayan ilaç kullanan hastalarda bile (örneğin, böbrek nakilli hastalar) kullanılması durumunda virüsün hastaya bulaşması söz konusu değildir. Öte yandan, şu ana kadar uygulanan aşıya ilişkin erken dönemde bildirilen yaygın ve çok şiddetli bir yan etki olmamıştır.

Diyaliz Hastaları Aşı Olabilir mi? Yan Etkileri Daha Fazla mı?

Diyaliz hastaları (hemodiyaliz veya periton diyalizi) aşı olabilir. Bu hastalar COVID-19'a yakalanırlarsa, hastalığın çok ağır seyretme riski yüksektir. Bu nedenle aşı olmalarını tavsiye ediyoruz. Aşının bu hastalığı önemli ölçüde önleme veya hafif geçirmeyi sağlama olasılığı vardır. Olası yan etkilerinin diyaliz

hastalarında daha fazla olduğuna dair bir bilgi yoktur. Ancak hastalığın yüksek ve ölümcül riski yanında olası yan etkilerin oldukça düşük kaldığını bilmek gerekir.

Diyaliz Hastalarında Aşının Etkisi Daha mı Azdır?

Bu konuda COVID-19'a ait bir bilgi yoktur. Daha düşük bir aşı yanıtı (antikor düzeyi) söz konusu olabilir, ancak koruyucu düzeyi konusunda bir fark olup olmadığını bilmiyoruz. Ancak ne kadar çok kişiye aşı yapılırsa o kadar az bulaşma olacağı bilinmelidir.

Genç Böbrek Hastalarının Aşı Olmasına Gerek Var mıdır?

Her ne kadar COVID-19'un gençlerde daha hafif seyrettiği biliniyorsa da bu, şiddetli ve ileri evre böbrek hastalığı olan bireyler için geçerli olmayabilir. Bu nedenle, kronik böbrek hastalığı olan (diyaliz hastaları dahil) her erişkin bireyin aşılmasını tavsiye ediyoruz. Çocuk yaş grubuyla ilgili tavsiyeler için Bakanlık, ilgili dernekler veya hekimlerle görüşülmesini öneririz.

Böbrek Nakilli Hastaların veya Bağışıklık Baskılayıcı İlaç (İmmünsüpresif) Alanların Aşılması Gerekli midir? Aşının Etkisi ve Yan Etkisi Diğer Bireylerle Aynı mıdır?

Böbrek nakilli hastalar veya bağışıklık sistemini baskılayıcı ilaç (immünsüpresif) alanlar aşı olabilir. Bu kişiler COVID-19'a yakalanırlarsa ağır hasta olma riski yüksektir. Aşının bu hastalığı önemli ölçüde önleme veya hafif geçirmeyi sağlama olasılığı vardır. Daha düşük bir aşı yanıtı (antikor düzeyi) söz konusu olabilir, ancak koruyucu düzeyi konusunda bir fark olup olmadığını bilmiyoruz. Olası yan etkilerinin bu hastalarda daha fazla olduğuna dair bir bilgi yoktur. Ancak hastalığın yüksek ve ölümcül riski yanında olası yan etkilerin oldukça düşük kaldığını bilmek gerekir.

Aşı Nakledilmiş Böbreğin Reddedilmesine veya Altta Yatan Böbrek Hastalığının Alevlenmesine Yol Açar mı?

Genel olarak tüm aşılar onaylanmadan önce çok sıkı güvenlik testlerinden geçirilmektedir. Aşıların böbrek nakli veya immünsüpresif ilaç kullanan hastalarda böbrek reddine veya böbrek hastalığının alevlenmesine yol açtığına dair veri yoktur. COVID-19 ile ilgili de bu konuda bir veri bulunmamaktadır.

Böbrek Hastalarının Tek Doz Aşı Olması Yeterli midir? Antikor Baktırmaları Gerekir mi?

Her bireyin ideal olarak iki doz aşı olması gerekmektedir. Aşı olan bireylerin rutin olarak antikor varlığına veya düzeyine baktırması önerilmemektedir.

Böbrek Hastalarının 2. Doz Aşıdan Sonra İleride Tekrar Aşı Olması Gerekecek mi? Ne Zaman?

Bu konuda şu an için kesinleşmiş bir bilgi yoktur. Bilimsel çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca bu hususlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Bakanlığın Covid-19 Aşısı Bilgilendirme Platformundan (<https://covid19asi.saglik.gov.tr/>) takip edilebilir.